

Qumrani kolostor?

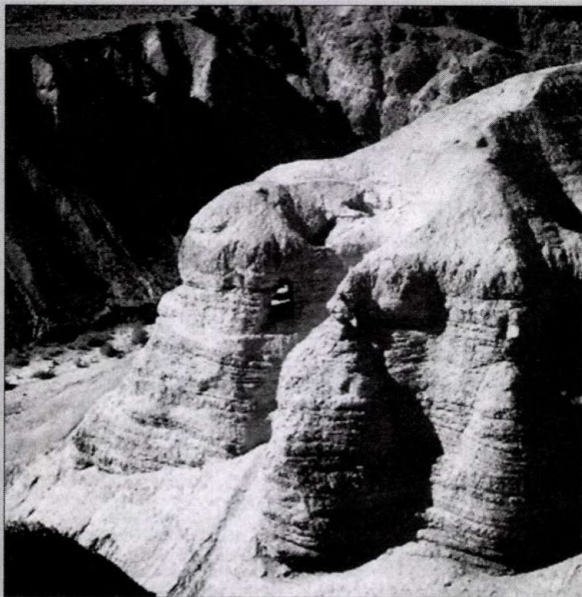


Egy izraeli régészek által vezetett amerikai–kanadai kutatócsoport úgy véli, Qumrant valóban lakták, ám nem falusi település, nem is kereskedelmi megállóhely, még csak nem is egy szűk csoport alkalmankénti gyülekezőhelye, hanem a nyugati világ első nagyobb kolostora volt.

Dr. Richard Freund (Hartford Egyetem, Connecticut) nagy behatoló képességű radarral vizsgálva a sziklakat, eddig ismeretlen barlangokat fedezett fel Qumran félreeső részén. Ezek egy része beomlott, más részüket azonban fel tudták tárni. A *Hanan Eshel* (Bar-Ilan Egyetem) és *Magen Broshi* (Israel Museum) vezette csoport szilvából szőtt szőnyegféléket, harmincöt edénytöredéket, kecskeszorból készített kelmédarabokat, barack-, datolya- és olívamargaradványokat talált. Eshel szerint egyre több bizonyíték van arra, hogy a barlangokban emberek éltek, és nem is kevesen. A lakott barlangok száma, amelyekben 150–200 ember élhetett, Eshel szerint húsz és negyven közé tehető. Elméletüket alátámasztja egy közelben talált, mintegy 1178 parcellás temető, továbbá egy konyhaféle, amelyből több mint ezer, étkezésnél használatos edény töredéke került elő, valamint tizenegy nagyobb mikveh (zsidó rituális fürdő). A leletek közül több arra utal, hogy az itt élők élelmük egy részét maguk termelték, s maguk készítették rituális tárgyaikat.

Mintegy 90 méterre a lelőhelytől egy egykori ösvény nyomaira akadnak, amelynek feltárásakor 60, szandálkészítéshez használt vasszegecs került elő. Ez azt jelenti, hogy hosszabb ideig és sokan éltek Qumran félreeső részein is. Egyébként az első ásatók, Roland de Vaux bencés atya és Jean-Baptist Humbert az 1940-es és az 1950-es években szintén arra a következte-

tésre jutottak, hogy Qumran középső részét nagyobb számú csoport lakta, de még többen éltek a távolabbi helyeken, ám akkoriban ezt a véleményt megkérdőjelezték. Broshi szerint nem voltak itt „igazi” lakóházak, afféle tizenkétszemélyes dormitóriumokban alhattak, közös helyiségben étkezhetek, ezekből azonban semmi sem maradt meg. Úgy vélik, talán azért, mert nem is voltak ilyenek, a barlangok szolgálhattak erre a célra. Igaz, hogy azok közül a barlangok közül, ahonnan a Holt-tengeri tekercsek előkerültek, a természetes kialakulásuk lakhatásra nyaranta alkalmatlanok le-



hettek, mert nagyon átforrósodtak. Találtak viszont emberkéz alkotta barlangokat is, amelyeken két nyílást vágtak, hogy jobban levegőzhessenek. Ám télen az esős időszakban a márga megszívta magát nedvességgel, s könnyen ledőlhetett, tehát valószínű, hogy olyankor sátrakba költöztek. Ezért nincsenek épületmaradványok.

Joseph Patrich régészprofesszor (Haifa Egyetem) azonban kételkedik. Szerinte szinte lehetetlen, hogy olyan lakóhelyen, ahol több évtizeden át százánál többen éltek, semmilyen építészeti nyom se maradjon. Úgy véli, a barlangokban talált leleteket pásztorok is ott hagyhatták, vagy olyan esszénusok, akiket valamiért néhány hónapra száműztek Qumran fő területeiről, és arra kötelezték őket, hogy barlangokban lakjanak. Qumranban csak nagyon kevesen éltek állandóan, olyan központ volt, ahol az esszénusok megülhették ünnepeiket, elkülönülve

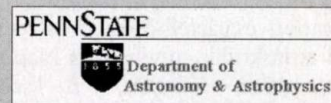
a Jeruzsálemben élő zsidóktól – mondta Patrich. Az esszénus szekta tagjai visszatértek a mózesi tanítások szigorú betartásához, amelytől a Jeruzsálemben élő zsidók – szerintük – egyre jobban eltértek. Azért vonultak el Qumranba, hogy rituális életüket ne zavarja semmi.

A szandálszegecsket pedig – Patrich szerint – azok a római katonák is elveszíthették, akik keresztülvonultak a területen.

Forrás: www.biu.ac.il/

CSILLAGÁSZAT

Több bizalmat a Napnak!



A kutatók eddig úgy vélték, hogy bizonyos, már a születőfélben levő Naprendszerben is jelen lévő egzotikus izotópokkal egy viszonylag közeli csillag szupernóvarobbanása szórta be bolygórendszerünk ősanyagát. Most úgy tűnik, kicsit több bizalommal kell lennünk Napunk iránt: az Orion-felhő fiatal csillagainak röntgenvizsgálata felveti annak lehetőségét, hogy ezek az izotópok nem külső forrásból, hanem a még nagyon fiatal Nap mainál sokkal erőteljesebb röntgenkitöréseiből származnak.

A szóban forgó izotópok – például a berillium-10, az alumínium-26, a kalcium-41 és a mangán-53 – a Chandra röntgen-observatórium Orion-felhőben végzett megfigyelései szerint a Napunkhoz hasonló, de még nagyon fiatal csillagok röntgenkitöréseiben számottevő mennyiségben keletkeznek. Mint Eric Feigelson, a Pennsylvaniai Állami Egyetem csillagász és asztrofizikus professzora, a kutatócsoport vezetője elmondta, ez a felfedezés új megvilágításba helyezheti Naprendszerünk keletkezését. „Most először sikerült tanulmányoznunk a Naphoz hasonló, de nála sokkal fiatalabb csillagok kitöréseit: azok gyakorisága és erőssége messze meghaladta várakozásainkat, s elegendő lehet azoknak a szokatlan izotópoknak a létrehozására, amelyek a Naprendszer legősibb meteoritjaiban találhatók. Am ha az Orion-felhő fiatal csillagai képesek erre, akkor miért ne lett volna az saját Napunk is?”

A Naprendszer keletkezését vizsgáló kutatók eddig nem tudták megmagyarázni az említett ritka izotópoknak (illetőleg az emléküket őrző bomlás-